

Correctievoorschrift HAVO

2025

tijdvak 1

kunst

beeldende vormgeving - dans - drama - muziek - algemeen

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Blok 1 Tuin der kostbaarheden

1 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

De Kerk van Rome streefde naar eenheid binnen haar geloofsgemeenschap, omdat (twee van de volgende):

- zij (makkelijker) één uitleg van de Bijbel / (centrale) boodschap kon hanteren/verkondigen (binnen en buiten de gemeenschap).
- zij een leidende (politieke) (machts)positie kon innemen/benadrukken (binnen en buiten de gemeenschap) (eenheid maakt macht).
- dit bijdroeg aan de stabiliteit / (onderlinge) verbondenheid.

per juist antwoord

1

2 maximumscore 3

- Het toevoegen van (horizontale) lijnen (waarop de melodie met neumen is vastgelegd) / de notenbalk was vernieuwend. 1
- (muzikaal vormgevingsaspect) toonhoogte 1
- Een voordeel van Arezzo's muzieknotatie was dat (een van de volgende): 1
 - muziek/melodieën nauwkeuriger kon(den) worden opgeschreven/uitgevoerd.
 - de toonhoogte / de onderlinge afstanden tussen de noten / van intervallen exact(er) werd(en) weergegeven/aangeduid.
 - minder fouten werden gemaakt met instuderen.

3 maximumscore 1

Door meerstemmigheid kon de liturgie/het geloof op meer/verschillende manieren worden uitgedrukt: hierdoor werd de liturgie aantrekkelijker / de geloofsbeleving groter.

4 maximumscore 1

- 1 geluidsfragment 2
- 2 geluidsfragment 1

Opmerking

Alleen als beide antwoorden juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

- (Een Bijbelse interpretatie van de tuin is) het paradijs (waar Adam en Eva leefden voor de zondeval) / de Hof van Eden / een hemelse plek (van overvloed en rijkdom van Gods schepping). 1

- vergelijking encyclopedie met honingraat (bijvoorbeeld twee van de volgende): 2
 - De encyclopedie slaat/verzamelt (kennis) (op), net als een honingraat (honing) opslaat / een verzamelplaats van honing is.
 - De encyclopedie neemt verschillende bronnen (zoals wetenschappelijke teksten, lofliederen, illustraties) op, net als een honingraat honing opneemt van verschillende bijen / in verschillende cellen.
 - De encyclopedie 'voedt' de mens met kennis / is verrijkend, net als een honingraat de mens voedt met honing.

Opmerking

Per juist antwoord 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 4

- vormgeving (drie van de volgende): 3
 - ruimte (een van de volgende):
 - Het vlak is grotendeels plat / een (lijn- / atmosferisch) perspectief ontbreekt.
 - Er is weinig overlapping gebruikt (om diepte te creëren).
 - De vormen tonen weinig schaduwwerking.
 - compositie (een van de volgende):
 - De onderdelen / de zaaier en het koren zijn op een horizontale lijn geplaatst (zoals bij een strip).
 - De teksten zijn geplaatst bij de verschillende onderdelen van de tekening (zoals bij een strip).
 - vorm (een van de volgende):
 - De vormen zijn (veelal) vereenvoudigd / enigszins gestileerd (niet natuurgetrouw).
 - De vormen worden aangegeven door contourlijnen / zijn sterk omlijnd.
 - kleur (een van de volgende):
 - De achtergrond is effen / egaal (gekleurd).
 - De vormen zijn overwegend effen (ingevuld/ingekleurd).
 - Het kleurgebruik is realistisch.
 - licht: Er is een egale belichting / weinig licht-donkercontrast.

Opmerking

Per juist antwoord 1 scorepunt toekennen.

- (Tekeningen zoals op afbeelding 2 hadden een) didactische functie / maakten de inhoud (van de tekst) begrijpelijk(er). 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

- (ritme) De (vele) ritmische accenten en/of syncopen verwijzen naar levendigheid/vrolijkheid / verliefdheid (vanwege de opkomst van de lente / het ontwaken van de natuur na de winter). 1
- (klankkleur, bijvoorbeeld) De helder klinkende stem / het licht klinkende instrument (portatief) verwijst naar de verandering van het seizoen / de (heldere) lucht / naar blijdschap/opgewektheid (vanwege de opkomst van de lente). 1

Opmerking

Alleen als het muzikale vormgevingsaspect juist beschreven is en in juist verband staat met de lente, 1 scorepunt toekennen.

8 maximumscore 3

- verschil (twee van de volgende): 2
 - In geluidsfragment 4 zijn (ook) instrumenten hoorbaar.
 - In geluidsfragment 4 is het tempo hoger/sneller.
 - In geluidsfragment 4 hoor je (mannen en) vrouwen zingen.
 - In geluidsfragment 4 wordt hoger / op een andere toonhoogte gezongen.

Opmerkingen

Per juist antwoord 1 scorepunt toekennen.

Uit het antwoord moet een juist verschil tussen beide uitvoeringen blijken.

- De verschillende uitvoeringen worden verklaard doordat in de muzieknotatie op afbeelding 3 (een van de volgende): 1
 - alleen informatie over melodie / toonhoogte en/of liedtekst is opgenomen.
 - geen (exacte) tempoaanduidingen / informatie over instrumenten / stemverdeling worden/wordt getoond.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 3

- vorm (bijvoorbeeld een van de volgende): 1
 - De kleine / organische vormen in het collier kunnen in verband worden gebracht met de organische vormen van de uit bladeren opgebouwde figuur / van een insect/scarabee / vogel.
 - De puntige vormen / sterren in de oorhangers kunnen in verband worden gebracht met de sterrenhemel/het noorderlicht.
 - De langwerpige vorm(en) / hangende strengen van het collier/de oorhangers kunnen in verband worden gebracht met (de vorm van) een waterval.
 - De combinatie van kleine / herhalende vormen van en/of in de juwelen kan in verband worden gebracht met de uit bladeren opgebouwde figuur.

- kleur (een van de volgende): 1
 - De blauwe/groene kleur van de edelstenen (in de ring) wordt in verband gebracht met (de kleuren van) de vogel / het water / de bladeren.
 - De lila/grijsblauwe kleur van de edelstenen (in de oorhanger) wordt in verband gebracht met (de kleur van) de waterval / de lucht.
 - Het (heldere) wit van de diamanten wordt in verband gebracht met de waterval / het water.
 - De paars/rode kleur van de edelstenen (in het collier) wordt in verband gebracht met (de kleur van) de lucht.

- Gucci kiest ervoor om de juwelencollectie in verband te brengen met de natuur, omdat (een van de volgende): 1
 - Gucci daarmee lijkt te willen benadrukken dat de (stenen uit de) juwelencollectie te vergelijken zijn met de puurheid/verfijning van de natuur/het milieu.
 - Gucci daarmee lijkt te willen benadrukken dat de gebruikte (edel)stenen (zeldzame) natuurproducten zijn (en daarmee de exclusiviteit van hun juwelen verbindt aan de rijkdom/schoonheid/zeldzaamheid van de natuur).
 - Gucci zo de inventiviteit van de ontwerpers koppelt aan de inventiviteit van God (die de natuur schiep).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 3

drie antwoorden, bijvoorbeeld:

- (ordening) (Bijna) elk opeenvolgend shot laat een (verschillend) onderdeel van de natuur zien (kosmos, flora, fauna): dit benadrukt het mooie / de diversiteit van de natuur.
- (geluidseffecten) Er zijn natuur- en/of vogelgeluiden / geluiden van een waterval te horen: dit versterkt het gevoel / het zintuiglijke van de natuur (en benadrukt de schoonheid).
- (muziek) De muziek is rustgevend. / Er zijn soundscapes te horen: dit maakt het kalmerende effect van de natuur duidelijk (en benadrukt de schoonheid).
- special effect/CGI (bijvoorbeeld een van de volgende):
 - De kleuren zijn versterkt weergegeven / feller gemaakt: dit maakt de diversiteit aan kleuren uit de natuur duidelijk (en benadrukt de schoonheid).
 - De natuur is geconstrueerd / gefantaseerd: dit maakt de grootsheid van de natuur (overdreven) zichtbaar / hierdoor lijken de (geanimeerde) dieren ongevaarlijk / vriendelijk (en wordt de schoonheid benadrukt).

per juist antwoord

1

Opmerking

Alleen als aspect met toelichting juist beschreven is, 1 scorepunt toekennen.

11 maximumscore 2

Gucci's interpretatie van de tuin past bij de hedendaagse massacultuur, omdat (twee van de volgende):

- (laagdrempelig) het geen complexe (bijvoorbeeld religieuze) boodschap/inhoud bevat.
- (laagdrempelig) het voor iedereen herkenbaar is.
- (verleiding) het geconstrueerd is (niet authentiek).
- (verleiding) het voorgesteld is als een paradijs / het de mooiste dieren / planten laat zien.
- (verleiding) het (overdreven) felle / extravagante kleuren laat zien.
- (toegankelijk) het vredig is voorgesteld / geen gevaarlijke/agressieve dieren / planten laat zien.
- (eenvoud) het is teruggebracht tot enkele dieren / planten.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Blok 2 Lenteritueel

12 maximumscore 1

Voorstellingen over de Russische volkscultuur sloten destijds aan bij de interesses van het Parijse publiek, omdat (een van de volgende):

- er sprake was van een verheerlijking van het ‘primitieve’ / authentieke / pure / onbedorven leven van niet-westerse culturen (en de oude volkscultuur van Rusland werd gezien als een niet-westerse cultuur).
- de Russische volkscultuur als exotisch werd gezien (romantisering van niet-westerse culturen).

13 maximumscore 3

- (ruimte) Het vlak oogt (enigszins) plat / er is weinig dieptewerking / het perspectief is niet realistisch. 1
- (kleur) Het decor toont (grote) kleurcontrasten / er zijn felle/niet-realistische kleuren gebruikt (blauwe bomen / paars water / blauw-groen-geel landschap). 1
- (vorm) De vormen zijn vereenvoudigd / schematisch / geometrisch/hoekig (zonder details). / Er zijn (sterke/zwarte) contourlijnen. 1

14 maximumscore 3

drie antwoorden, bijvoorbeeld:

- (hoogtelagen) De maagd valt uit de kring / bevindt zich in de lage hoogtelaag (alsof de groep de maagd selecteert als de uitverkorene).
- (richtingen) De maagd wordt de kring / de groep binnengehouden (die zich sluit) (alsof de groep de maagd kiest als de uitverkorene).
- (richtingen) De maagd wordt door leden van de groep naar de buitenzijden van de kring geduwd (alsof de maagd zit opgesloten).
- (richtingen) De groep (in de binnenste kring) beweegt / verplaatst zich (samen) voor- en achterwaarts naar de maagd in het midden toe (alsof de groep de maagd opdraagt aan de god van de aarde).
- (richtingen) De maagd in het midden staat stil / kijkt naar boven in tegenstelling tot de groep (alsof de maagd zich in haar lot van uitverkorene berust).
- (richtingen) De groep heeft de focus naar binnen / op de maagd in het midden gericht (alsof de groep de maagd kiest als de uitverkorene).
- (hoogtelagen) De groep danst in de lage hoogtelaag, de maagd danst in de midden hoogtelaag / steekt boven de groep uit (alsof de groep de maagd opdraagt aan de god van de aarde).

per juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
15	maximumscore 2 twee van de volgende: – armen aangesloten aan het bovenlichaam – uitgestrekte / platte handen – gekromde handen / vingers – verticale / rechtopstaande houding – voeten dicht bij elkaar	
	per juist antwoord	1
16	maximumscore 2 Diaghilev was tevreden met negatieve kritieken, omdat: • deze Diaghilev / de Ballets Russes naamsbekendheid opleverden (waardoor meer mensen de voorstelling wilden zien en dat zorgde voor inkomsten). • deze kritieken lieten zien dat hij kunst toonde die vernieuwend was / dat hij zich artistiek bleef vernieuwen (als avantgardistische kunstenaar was dat zijn streven).	1 1
17	maximumscore 3 drie van de volgende: – De muziek bevat dissonanten. – Het ritme heeft onverwachte/onregelmatige accenten. – Sommige maatsoorten zijn onregelmatig. – Er zijn verschillende maatwisselingen. – De melodieën zijn kort / gefragmenteerd. – Blaas- en strijkinstrumenten worden ritmisch ingezet. – Het ritme krijgt meer nadruk dan de melodie.	
	per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 3

Choreografen maken juist van *Le Sacre du Printemps* een eigen versie, omdat (drie van de volgende):

- het thema / ritueel / offeren van iets dat dierbaar is universeel / tijdloos is.
- het door (de combinatie van het verhaal/de dans en) de complexe muziek een (artistieke) uitdaging kan zijn.
- zij zich daarmee in een (artistieke) traditie plaatsen / de voorstelling als een belangrijk werk in de kunstgeschiedenis wordt gezien.
- het (geloofwaardig) neerzetten van dit verhaal / offer een (artistieke) uitdaging kan zijn.
- zij vanuit een eigen / actueel verhaal de choreografie (een nieuwe / extra inhoudelijke) betekenis kunnen geven.
- zij vanuit een eigen / actueel verhaal de choreografie met de nieuwste (theater)technieken en/of met hun eigen dansstijl (opnieuw) kunnen vormgeven.

per juist antwoord

1

19 maximumscore 2

- voorbeeld van de dans met aansluiting hippiecultuur (bijvoorbeeld een van de volgende): 1
 - Verschillende / draaiende dansbewegingen / (caleidoscopische) patronen: deze sluiten aan op meditatieve technieken / psychedelische ervaringen.
 - Mandala / (lotus)bloemachtige vormen/patronen (in dans): deze sluiten aan op de interesse van de oosterse (beeld)cultuur.
 - Sensuele dansbewegingen: deze sluiten aan op de vrije, seksuele moraal (hedonisme).
 - Dezelfde dansbewegingen van mannen en vrouwen: dit sluit aan op het idee van gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen / een leven in harmonie met elkaar.
- aspect van de theatrale vormgeving met aansluiting hippiecultuur (een van de volgende): 1
 - (kostuum) De dansers dragen huidkleurige schoenen / kostuums (waardoor het lijkt alsof ze bloot zijn): dit sluit aan op de vrije moraal (hedonisme) / het leven (in samenhang) met de natuur.
 - (kostuum) De dansers dragen (veelal) dezelfde kostuums: dit sluit aan op het idee van gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen / een leven in harmonie met elkaar.
 - (grime en hairstyling) De vrouwen dansen (vooral) met losse haren: dit sluit aan op fysieke bevrijding / bij natuurlijkheid.
 - (grime en hairstyling) De vrouwen lijken natuurlijke make-up te dragen: dit sluit aan bij natuurlijkheid / op het leven (in samenhang) met de natuur.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 4

- Dominante rol van de man. De man (twee van de volgende): 2
 - staat wijdbeens.
 - raakt het gezicht van een vrouw aan.
 - staat stil / onbewogen.
 - kijkt de vrouw (die zich presenteert aan hem) aan / kijkt op haar neer.
 - pakt een vrouw (hardhandig) vast.

Opmerking

Per juist antwoord 1 scorepunt toekennen.

- Onderdrukte rol van de vrouw(en), twee van de volgende: 2
 - De vrouwen staan (in een dichte cirkel) op afstand van de man.
 - Sommige vrouwen lopen / een vrouw loopt gebukt / met hangende schouders naar de man toe.
 - Sommige vrouwen lijken (achterwaarts) weg te (willen) rennen/lopen van de man.
 - Een vrouw schrikt van de man.
 - Een vrouw kijkt de man niet aan.
 - Een vrouw wriemelt (zenuwachtig) aan de rode jurk.

Opmerking

Per juist antwoord 1 scorepunt toekennen.

21 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Door echte aarde te gebruiken / fysiek aanwezig te laten zijn, wordt de relatie met de dood / met het (in de grond) begraven versterkt / wordt de relatie tussen mens en natuur / de kringloop van het leven / de opkomst van de lente zichtbaar gemaakt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Blok 3 Het dier als mens

22 maximumscore 2

- (Het is voor Disney commercieel interessant om dieren als personage te gebruiken, omdat) je daarmee een jonge / specifieke doelgroep (kinderen) aantrekt die dieren aansprekend vindt (en dat levert succes op). 1
- Het is voor Disney artistiek interessant om dieren als personage te gebruiken, omdat (een van de volgende): 1
 - er meer vrijheid is om commentaar te geven op de maatschappij / op mensen (zonder de maatschappij / bestaande mensen op te voeren / te beledigen/kwetsen).
 - bepaalde (menselijke / dierlijke) eigenschappen kunnen worden uitvergroot / getypeerd (en dat kan humoristisch / satirisch zijn).
 - specifieke / herkenbare eigenschappen van dieren kunnen worden gebruikt (waardoor verhalen begrijpelijk/eenduidig blijven).
 - andere verhalen (uit de dierenwereld en de mensenwereld) verteld kunnen worden.

23 maximumscore 2

- (Tekenaars bekeken juist stomme films om emoties te bestuderen, omdat) in deze films de mimiek / bewegingen / lichaamshouding / speelstijl van de acteurs uitvergroot/expressief was (want er was geen tekst) (waardoor emoties goed zichtbaar / te bestuderen waren). 1
- (Disney kiest ervoor om aan dierlijke personages zoals Baloe menselijke emoties te geven, omdat) kijkers dan (makkelijker) kunnen meeleven / emoties herkend worden door de kijker / het personage geloofwaardiger wordt. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 3

drie antwoorden, bijvoorbeeld:

Bagheera

- lichaamshouding (bijvoorbeeld een van de volgende):
 - blijft staan (omdat hij verbaasd is om het geluid van een huilende mensenbaby te horen).
 - draait zijn hoofd richting het geluid (omdat hij verbaasd is om het geluid van een huilende mensenbaby te horen).
 - richt z'n kop / bovenlijf op (omdat hij verbaasd is om een mensenbaby te zien).
- mimiek (bijvoorbeeld een van de volgende):
 - zet grote ogen op (omdat hij verbaasd is om het geluid van een huilende mensenbaby te horen).
 - laat zijn mond naar beneden zakken (omdat hij verbaasd is om het geluid van een huilende mensenbaby te horen).
- (mimiek/blikrichting) kijkt met grote ogen naar beneden (omdat hij verbaasd is om een mensenbaby te zien).
- (intonatie) praat met hoge(re) stem (bij tijdcode 0:23) (omdat hij verbaasd is om een mensenbaby te horen / te zien).
- (mise-en-scène) loopt naar de mensenbaby toe (omdat hij verbaasd is om een mensenbaby te horen / te zien).

per juist antwoord

1

25 maximumscore 1

een van de volgende:

- Hij bekrast beheerst/gecontroleerd / langzaam Mowgli's arm.
- Hij bekrast Mowgli's arm, maar valt hem (nog) niet aan / dood hem (nog) niet.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 3

Het werken met digitale technieken maakt het voor een acteur lastiger om een rol overtuigend neer te zetten, omdat (drie van de volgende):

- hij acteert in een omgeving die hij zich moet voorstellen / op dat moment niet kan zien (CGI).
- hij acteert met tegenspeler(s) die hij zich moet voorstellen / op dat moment niet kan zien (CGI).
- hij een pak draagt dat niet bij zijn rol past / hij geen kostuum draagt dat past bij zijn rol (performance capture).
- hij een nauwsluitend pak / headset draagt dat het maken van (dier)bewegingen bemoeilijkt (performance capture).
- hij stickers/sensoren op zijn gezicht heeft die afleiden van de rol die hij speelt (performance capture).
- hij en/of zijn tegenspelers er anders uitzien en dat bemoeilijkt het samenspel (performance capture).

per juist antwoord

1

27 maximumscore 2

- vorm (een van de volgende):
 - ronde (organische) / vereenvoudigde/gestileerde vormen
 - zachte / ronde contouren
- De aantrekkingskracht van filters/lenzen voor jongeren op sociale media is (een van de volgende):
 - dat zij iemand anders kunnen zijn / een rol kunnen aannemen / zich anders kunnen voordoen dan ze zijn.
 - dat zij via filters/lenzen kunnen communiceren/verbinding kunnen zoeken met anderen/andere groepen (van gelijkgestemden).
 - dat zij zich kunnen onderscheiden met filters/lenzen / zij daarmee hun eigen persoonlijkheid/authenticiteit kunnen benadrukken.

1

1

28 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het publiek blijft geïnteresseerd in het verhaal van *The Jungle Book*, omdat (een van de volgende):

- het verhaal voor alle leeftijden geschikt is / universele thema's behandelt.
- het (voor het oudere publiek) aan een verlangen naar vroeger beantwoordt (nostalgie).
- het een vlucht naar een andere wereld mogelijk maakt (escapisme).

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 30 mei te accorderen.

Ook na 30 mei kunt u nog tot en met 11 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

Blok 1

- afbeelding 1 muzieknotatie van *Sol oritur occasus nescius*, afkomstig uit een negentiende-eeuwse kopie van de *Hortus Deliciarum*, <https://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/engelhardt1818bd2/0010/image>
- afbeelding 2 uit de *Hortus Deliciarum*, getekend door Herrad von Landsberg, <https://www.kuleuven.be/thomas/page/parabel/>
- afbeelding 3 manuscript van *Ecco la primavera*, veertiende eeuw, https://stcpress.org/miscellaneous/ecco_la_primavera/ecco.jpg
- geluidsfragm. 1 *Sol oritur occasus nescius*, componist Herrad von Landsberg, twaalfde eeuw, uitgevoerd door Discantus, <https://www.youtube.com/watch?v=G8MGiPo5IxU>
- geluidsfragm. 2 *Iube Domine*, componist onbekend, twaalfde eeuw, uitgevoerd door Discantus, <https://www.youtube.com/watch?v=G8MGiPo5IxU>
- geluidsfragm. 3 *Ecco la primavera*, componist Francesco Landini, veertiende eeuw, uitgevoerd door İbrahim Yıldız, Ozan Karagöz, <https://www.youtube.com/watch?v=9tkB3jWTqBI>
- geluidsfragm. 4 *Ecco la primavera*, componist Francesco Landini, veertiende eeuw, uitgevoerd door Corul Național Madrigal, <https://www.youtube.com/watch?v=XgDmLcMfqvE>
- filmfragment 1 *Ecco la primavera*, componist Francesco Landini, veertiende eeuw, uitgevoerd door Enea Sorini en Catalina Vicens, <https://www.youtube.com/watch?v=tXPI8JfQBc4>
- filmfragment 2 *Hortus Deliciarum*, GUCCI, 2021, <https://www.youtube.com/watch?v=FUj3ba0m7i4>
- filmfragment 3 *Hortus Deliciarum*, GUCCI, 2021, <https://www.youtube.com/watch?v=FUj3ba0m7i4>

Blok 2

- afbeelding 1 decorontwerp voor akte 1 uit *Le Sacre du Printemps*, N. Roerich, 1912, https://rusmuseumvrm.ru/data/collections/painting/19_20/zh-1982/index.php?lang=en
- afbeelding 2 Nicolas Roerich, *Idols*, 1901-1910, <https://www.roerich.org/roerich-paintings-selected.php>
- afbeelding 3 Nicolas Roerich, *Idols* (detail), 1901-1910, <https://www.roerich.org/roerich-paintings-selected.php>
- afbeelding 4 achter de schermen tijdens de uitvoering van *Le Sacre du Printemps*, 1913, <https://www.christies.com/en/stories/call-of-the-sun-by-nicholas-roerich-c8e77a3257f04d94947948de9aaadd3c>
- afbeelding 5 *Le Sacre du Printemps*, Tanztheater Wuppertal Pina Bausch, 2017, <https://www.tanzweb.org/wuppertal/nachtkritiken-wuppertal/kollektive-ekstase>
- geluidsfragm. 1 *Le Sacre du Printemps*, Igor Stravinsky, uitgevoerd door het Mariinski-theater in 2013, <https://www.youtube.com/watch?v=XuPKikx-cHw>
- filmfragment 1 *Le Sacre du Printemps*, uitgevoerd door het Mariinski-theater in 2013, <https://www.youtube.com/watch?v=XuPKikx-cHw>
- filmfragment 2 *Le Sacre du Printemps*, uitgevoerd door het Béjart Ballet Lausanne in 1960, https://www.youtube.com/watch?v=cLZCbcO2_2I
- filmfragment 3 *Le Sacre du Printemps*, uitgevoerd door Tanztheater Wuppertal Pina Bausch in 1975, <https://www.youtube.com/watch?v=yiWH6vRT4So&t=1498s>

Blok 3

- afbeelding 1 Baloe, getekend door Frank Thomas voor Disney's *The Jungle Book*, 1967, <https://auction.howardlowery.com/item/4125784/disney-the-jungle-book-outstanding-animation-drawing-baloo-by-frank-thomas-signed-by-artist-1967>
- afbeelding 2 filmstill van Andy Serkis als Baloe, <https://www.youtube.com/watch?v=Qj8XJw8s8t0>
- filmfragment 1 *The Jungle Book*, regie W. Reitherman, Walt Disney Productions, 1967, <https://www.youtube.com/watch?v=h8c9XngVwA4>
- filmfragment 2 *Mowgli, Legend of the Jungle*, regie A. Serkis, 2018, <https://www.youtube.com/watch?v=qQ0hGpTPXDc>
- filmfragment 3 achter de schermen bij *Mowgli, Legend of the Jungle*, <https://www.youtube.com/watch?v=Qj8XJw8s8t0>
- filmfragment 4 *Bear Lens*, Snapchat, <https://www.snapchat.com/lens/693029b6c3954db3b5de94bd8841dbe7>

Alle internetbronnen zijn voor het laatst geraadpleegd omstreeks juli 2024.